

Tillsyn inom vattenskyddsområden

Formella förutsättningar och vanliga
frågor

Susanna Hogdin

Havs
och Vatten
myndigheten

Vem är tillsynsmyndighet?

- Grundregeln är att den myndighet som fattar beslut om att inrätta VSO också är tillsynsmyndighet
- Länsstyrelsen kan överlåta tillsynen till en kommunal nämnd om kommunfullmäktige beslutar om att begära detta (1 kap 18 § Miljötillsynsförordningen).
- I ÄVL/VL fanns inte möjligheten att överlåta tillsyn, men med dagens bestämmelser kan tillsynen överlåtas till kommunal nämnd även för de beslut som inrättats med stöd av ÄVL/VL
- Försvarsinspektören för hälsa och miljö har alltid tillsyn över försvarets verksamheter
- Det är vanligt att en verksamhet har flera operativa TM. De operativa tillsynsmyndigheterna får då komma överens om hur ansvaret ska fördelas sinsemellan (2 kap 2 § miljötillsynsförordningen)
- Kommunens nämnd för miljöfrågor har alltid tillsyn över
 - NFS 2017:5 om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarlig vätska och spillolja
 - NFS 2015:2 om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel

Vad är tillsyn?

- Tillse att meddelade förbud och förelägganden efterlevs
- Kontrollera att verksamhetsutövare söker nödvändiga tillstånd
- Följa upp att villkor i tillstånd efterlevs
- Tillse att området skyltas
- Vid oklarheter hjälpa till med tolkning av föreskrifterna

Den operativa tillsynsmyndigheten ska

- Utreda behovet av tillsyn (Miljötillsynsförordningen 1:6)
- Föra ett register över tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn (miljötillsynsförordningen 1:7)
- Upprätta en tillsynsplan som baseras på behovsutredningen (miljötillsynsförordningen 1:8)

Hur kan man tänka för att utreda behov av tillsyn och inventera tillsynsobjekt?

OBS! Exemplet gäller VSO som inrättats efter 1 jan 2018 och som därmed inte omfattas av den generella tillståndsplikten enligt NFS 2015:2

Ex 1 - Vad säger vattenskyddsföreskrifterna?

”Yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel kräver tillstånd från den kommunala nämnden för miljöfrågor”

- Finns det jordbruksmark inom vattenskyddsområdet?
- Hur många brukningsenheter?
- Finns det andra verksamheter som omfattas av bestämmelsen exempelvis handelsträdgårdar, plantskolor, golfbanor, fritidsanläggningar?
- Sker prövningen enligt föreskrifterna på kommunal nivå?
- Har kommunen fått in några ansökningar om tillstånd?
- Stämmer antalet ansökningar med det förväntade antalet?
- Om nej – behov av informationsinsats?
- Om ja – finns det anledning att kontrollera villkor?

Kontroll av tillstånd och villkor

Miljönämnden ger A.A. tillstånd att sprida växtskyddsmedel inom sekundär zon av XX vattenskyddsområde på fastigheten Y. Tillståndet gäller för nedanstående växtskyddsmedel:

Preparat X,Y,Z

För tillståndet gäller följande villkor

- Bekämpningströsklar och dosnycklar ska styra omfattningen av växtskyddsmedelsanvändningen
- utspädning, blandning och påfyllning av växtskyddsmedel samt utvändig rengöring av utrustning som används för spridning av växtskyddsmedel ska ske på biobädd eller spol- eller gödselplatta kopplad till uppsamlingskärl
- Ett anpassat skyddsavstånd ska bestämmas med hjälp av "Hjälpreda vid bestämning av anpassade skyddsavstånd" vid användning av lantbruksspruta med bom

Därutöver finns en rad generella bestämmelser som gäller för all växtskyddsmedelsanvändning (inom och utom vattenskyddsområde) och vars efterlevnad kommunen har tillsyn över – samordning med miljökontoret krävs enligt 26 kap 6 § MB

Hur kan man tänka för att utreda behov av tillsyn och inventera tillsynsobjekt?

Ex 2 - Vad säger vattenskyddsföreskrifterna?

”Hantering av mer än 250 l av för grund- eller ytvattnet skadliga ämnen såsom petroleumprodukter, impregneringsmedel, lösningsmedel eller andra hälsoskadliga eller miljöfarliga kemiska produkter får endast ske efter tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor”

- Hur förhåller sig föreskriften till gällande generella bestämmelser (NVs föreskrifter om skydd mot mark- och vattenföroreningen vid hantering av brandfarlig vätska och spillolja samt MSBs föreskrifter om hantering av brandfarlig vätska)
- **Vilka verksamheter berörs av föreskriften?**
- Sker prövningen enligt föreskrifterna på kommunal nivå? - Ja
- Har kommunen fått in några ansökningar?
- Stämmer antalet ansökningar med det förväntade antalet?
- Om nej – behov av informationsinsats?
- Om ja – finns det anledning att kontrollera villkor?

- NVs föreskrifter innehåller vissa generella bestämmelser för lagring av brandfarlig vätska och spillolja inom vattenskyddsområde t.ex. krav på sekundärt skydd för alla cisterner > 250 l och vad avser cisterner ovan mark –sekundärt skydd i form av invallning desuutom krav på märkning- Miljökontoret TM
- Föreskrifterna kompletterar MSBs säkerhetsföreskrifter där Räddningstjänsten är TM
- Vilka objekt träffas av både generella och lokala föreskrifter –samordning krävs
- Vilka objekt träffas **bara** av krav på tillstånd enligt beslutet om VSO

Avgifter

- En kommun har möjlighet att utforma taxor för att täcka kostnader för handläggning av prövning och tillsyn enligt miljöbalken
- Länsstyrelsen har idag inte någon möjlighet att ta betalt för tillsyn inom vattenskyddsområden